

tőinél, a megye egyik legiparosabb és legnépesebb városa, 16,000 lakossal. Kápolna, a Tarna mellett. Dendrő és Verpelét, Egertől dél-nyugatra, jó dohánynyal. Heves, görögdinnye-termesztéssel. Tisza-Füred, a Tisza bal partján, hajó-állomás és szíjgyártás. T.-Szőlős-és Nagy-Iván, a Tisza bal partján.

IV.

Az Éjszakkeleti Hegyes vidék.

E vidék határait képezik: éjszak felől Galiczia és Bukovina, délen a délkeleti Felföld és a nagy Magyar Alföld, nyugaton a Hernád-Tarcsa völgye. Kiterjedése: 31,200 □ klm., közepes emelkedése 450 m. Tekintve azt, hogy e terjedelemben még az Alföld éjszaki nyúlványa is bele van foglalva, ez hazánknak természetesen tagolt vidékei közt a legkisebb. Keleti része hazánknak legzordonabb és leggyéribben népesített területe. A főlejtősödés és a folyók iránya itt is a nagy síkság felé van irányozva, tehát az Alfölddel van legtermészetesebb összeköttetésben, míg éjszak felé csak kevés járható közlekedés nyílik. A lakosok száma 1·2 millió, ezek közül a többségben levő ruthénok (oroszkok) a zordonabb helyeket lakják, míg a magyarok a síkság birtokában vannak. A rumánok (oláhok) e vidék délkeleti részén telepedtek le, éjszaknyugaton kis számú tótokkal találkozunk. Régi népeiről mitsem tudunk; a középkor elején hihetőleg az avarok és szlávok tanyáznak itt; midőn pedig a magyarok urai levének az országnak, ide értek a rumánok és a ruthénok. E vidéken is a talaj határozza meg leginkább a lakosok foglalkozását. A síkságok és a folyók völgyei földművelésre, az erdős vidékek állattenyésztésre utalják a lakosokat, míg a zord vidékek lakói házi iparral és a helyi körülményekhez képest bányászattal foglalkoznak. Az éjszakkeleti vidéken pedig a roppant terjedelmű erdőknél fogva a faipar művelése honosult meg.

42. Sáros megye.

Székhelye: Eperjes, r. t. v., a Tarcsa és a vasút mellett, gymnáziummal, ág. kollegiummal, g. e. püspökséggel, több gyárral és élénk kereskedéssel, 10,000 l. S ó v á r, az előbbtől délre, víz által elöntött sóbányáiból most elpárologtatás által nyerik a sót. V ö r ö s v á g á s, falú, Zemplén határán, Libánka hegyén opál-bányákkal. N a g y - S á r o s, Eperjes felett a Tarcsánál, sziklavára a Rákócziakra emlékeztet. K i s - S z e b e n, r. t. v., az előbbi felett, gymnáziummal, papirmalommal. B á r t f a, r. t. v. a megye éjszaki vidékén, a Tapoly mellett, kath. és evang. gymnáziummal, vasas-

fürdővel, savanyúvize messze vidékre küldetik; élénk kereskedéssel. Zboró, Galicziához közel, közelében vannak a hajdani vár romjai; ez volt Rákóczi kedvencz mulatóhelye.

43. Abauj megye.

Székhelye: Kassa, sz. k. v., a tiszavidéki, kassa-oderbergi és északkeleti vasút találkozó pontja, a Hernád mellett, hol az eddig sziklák közé szorult folyó völgye kitágul. Ez felső Magyarország legszebb, legnépesebb városa. Kath. püspök székhelye, jogakadémiával, gymnáziummal, reáliskolával, felsőbb katonai intézettel. E város a környék iparának és kereskedelmének középpontja, valamint az éjszaki szomszéd tartományok felé áruink főszállítóhelye, 26,000 l. Ránk, a megye északkeleti szögletében, fürdőhely. Rozgony, falú, ugyanott. 1312. Jászó, a Bodva mellett, az előbbienektől délkeletre, nevezetes prémontrei prépostsággal, márványbányákkal. Nagy-Ida, az előbbitől délkeletre, régi várral. Gönecz, gyümölcs- és bortermeléssel. Szikszó, a megye déli vidékén, bortermeléssel. Szántó, a Sátorhegy aljában, jó hegyaljai borral.

44. Zemplén megye.

Székhelye: Sátoralja-Újhely, festői hegyek aljában, az északkeleti vasút csomópontja, 11,000 l. Zemplén, a Bodrog mellett, régi vár romjaival. Sáros-Nagy-Patak, a Bodrog és az északkeleti vasút mellett, híres ref. főiskolával, könyvtárral s könyvnyomdával, várromokkal. Mád, Szerencs, Zombor, Tarczal, világhírű hegyaljai bortermeléssel, mely tokaji név alatt ismeretes. Tokaj, a hasonló névű bor főkiviteli helye, a Hegyaljának déli nyúlványánál a Tisza és a Bodrog egyesüléseig, fontos átkelő hely. Lelesz, a Bodrogközben, prémontrei prépostsággal. Tóke-Terebes ettől éjszakra Gálszécs, urasági kastélyokkal. Varannó, az előbbienektől éjszakra, Csicsva vár romjaival. Homonna a vasút mellett.

45. Ung megye.

Székhelye: Ungvár, r. t. v., ott fekszik, hol az Ung folyó a hegyekből kiér, vidéke szép, régi várral, gör. kath. püspök székhelye, gymnáziummal, savanyúvízzel és látogatott fürdővel, 11,000 l. Szobráncz, az előbbitől éjszaknyugatra, fürdővel. Uzsok, a megye éjszaki határánál, savanyúvízzel és fürdővel. Szerednye, a megye délkeleti részén, várromokkal és jeles borral. Csap, falú, a Tisza mellett, az északkeleti vasút csomópontja.

46. Bereg megye.

Székhelye: Beregszász, r. t. v., közel a vasúthoz, malomkőkészítéssel, nagy vásárokkal. Munkács, a Latorcza mellett, mely itt ér a síkságra, az éjszakkéleti vasút állomása. Ez hazánk éjszakkéleti kapujának őrzője, noha magas sziklán épült régi vára — most állami börtön — sehogysem felel meg e czélnak. Almunkácsi g. kath. püspök Ungvárott lakik. A munkácsi timsó, mely Podhering falúban készül, híres. Történetünkben a magyarok bejövetelekor szerepel, 9000 l. Alsó-Veretzke, a hasonlónevű hágó mellett. Bereg, régi várral. Selesztó falú, Munkács közelében, híres vasbányákkal, különféle vasgépek és eszközök készítésével. Iványi, Munkáctól éjszaknyugatra, vasas ásványvízzel és fürdővel. Szolyva, Munkáctól éjszakkeltre, a Latorcza mellett, híres savanyúvízzel és fürdővel. Dersény, fehér agyagpipa-készítéssel. Vásáros-Námény, a Tisza bal partján.

47. Ugocsa megye.

Székhelye: Nagy-Sóllós, az éjszakkéleti vasút, és a Fekete-hegy tövében, közel a Tiszához, jelentékeny vásárokkal, régi várral. Túr-Teres és Halmi, a megye déli vidékén, vásárokkal. Tisza-Újlak, a megye nyugati határán és a Tisza jobb partján, jelentékeny fa- és sószállítással. Királyháza, az éjszakkéleti vasút csomópontja.

48. Máramaros megye.

Székhelye: Máramaros-Sziget, r. t. v., a Tisza és Iza összefolyásánál és az éjszakkéleti vasút mellett, e megyében kiaknázott só rakodó helye, gymnáziummal és jelentékeny kereskedéssel, 11,000 l. Rónaszék, a Visó és Iza között a sóaknák középpontja; ettől délre van Akna-Suhatag, nagy sóaknákkal. Szlatina, szintén nagy sóaknákkal, Sziget közelében. Felső-Visó, a Visó mellett, közelében a híres suliguli savanyúvíz-forrással. Borkút és Solyma, savanyúvízzel. Nagy-Bocskó, az előbbihez közel, nagy szóda- és kémiai gyárral. Técső, közelében kőszénbányákkal; Visk, közelében fürdővel és Huszt, a Tisza mellett levő koronavárosok.

V.

A Délkeleti Felföld.

Éjszakon összefügg az éjszakkéleti hegyes vidékkel, keleten Bukovina és Rumániával (Moldvaországgal) határos, délen Rumánia (Oláh Alföld) és a Duna határolják, nyugaton pedig a nagy Magyar Alföld veszi